

УДК 342.9

DOI <https://doi.org/10.32782/2523-4269-2026-94-65-71>**Морозов Євгеній Євгенійович,**

кандидат юридичних наук,

старший викладач кафедри адміністративного права та процесу
Навчально-наукового інституту права та соціального менеджменту
(Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кривиницький)ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-4200-929X>**Конарєва Ганна Олегівна,**

кандидат юридичних наук,

завідувач кафедри адміністративного права та процесу
Навчально-наукового інституту права та соціального менеджменту
(Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кривиницький)ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-3000-5737>**Пономаренко Віктор Володимирович,**

викладач кафедри адміністративного права та процесу

Навчально-наукового інституту права та соціального менеджменту
(Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кривиницький)ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-2205-1227>

АДМІНІСТРАТИВНІ ПРОЦЕДУРИ В ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ МІГРАЦІЙНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Стаття аналізує адміністративно-правове регулювання процедур Державної міграційної служби України в умовах воєнного стану та міграційної кризи. Визначено проблеми: обмежений доступ до реєстрів через кібератаки й відключення електроенергії, ускладнений контроль за дотриманням законодавства, відсутність єдиної практики. Запропоновано спрощення процедур, цифровізацію та уніфікацію з урахуванням міжнародного досвіду.

Ключові слова: адміністративні процедури, адміністративно-правові відносини, міграційна політика, Державна міграційна служба України, адміністративно-правовий контроль, міграційна криза.

Постановка проблеми. Сучасна система адміністративних процедур у галузі міграції в Україні зазнала суттєвих викликів у зв'язку з повномасштабним вторгненням російської федерації проти України. Військова агресія створила значне додаткове навантаження на діяльність Державної міграційної служби України, зокрема і щодо доступності надання адміністративних процедур. Масове переміщення громадян до більш безпечних регіонів країни, у тому числі за кордон, втрата документів, тимчасова окупація територій та обмеженість контролю за дотриманням міграційного законодавства ускладнили ефективне функціонування Державної міграційної служби України. В умовах кризових ситуацій та реалій сьогодення, обумовлених воєнним станом, виникає проблема правової невизначеності, відсутності уніфікованих процедур та недостатньої адаптованості адміністративно-правових механізмів. Вказані обставини визначають необхідність запровадження важливих та актуальних новацій, які б суттєво пришвидшили та

спростили процедуру оформлення паспортних документів для громадян України як за кордоном, так і на території України, у тому числі звільнених військовополонених, військовослужбовців, які під час виконання бойових завдань на позиціях втрачають свої документи, а зайнятися їх відновленням та оформленням мають змогу лише під час ротації, у період лікування чи реабілітації. Часто їм потрібні документи для термінового виїзду за кордон з метою отримання медичних послуг чи проходження навчання.

Наукова новизна роботи полягає в комплексному дослідженні особливостей адміністративно-правового регулювання діяльності Державної міграційної служби України в умовах воєнного стану, враховуючи сучасні виклики, цифровізацію процедур та необхідність запровадження уніфікованих кризових механізмів управління міграційними процесами.

Теоретичне значення дослідження полягає у поглибленні наукових підходів до аналізу адміністративних

процедур Державної міграційної служби України в умовах воєнного стану, зважаючи на сучасні виклики та міжнародний досвід.

Результати дослідження мають практичне значення, оскільки дозволяють удосконалити адміністративні процедури шляхом їх стандартизації, цифрової трансформації та нормативного закріплення спрощених механізмів, що підвищить результативність публічного управління в умовах кризи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Адміністративні процедури в діяльності Державної міграційної служби України були предметом дослідження серед українських науковців. Повномасштабне вторгнення російської федерації внесло певні корективи та виклики у діяльність даного органу. Важливі питання діяльності Державної міграційної служби України як суб'єкта реалізації державної політики у сфері протидії нелегальній (незаконній) міграції розглянули у своєму дослідженні такі науковці, як Циганов О. Г., Білоус В. Т., Мартянова Р. А. Аспекти державної міграційної політики та її механізми висвітлив у своїй науковій праці доктор політичних наук, професор Бусленко В. В. Крім того, провідну тему взаємодії Державної міграційної служби України з іншими суб'єктами щодо протидії адміністративним правопорушенням, вчинюваним іноземцями в умовах воєнного стану, розкрила у своїй статті науковець Риждова С. Однак, дана тема дослідження має дуже багато напрямів, і кожного дня з'являються нові виклики, які потребуватимуть наукових досліджень та залишатимуться актуальними для розвитку та висвітлення у наукових роботах українських вчених.

Метою статті є комплексний аналіз форм і методів адміністративно-правового регулювання діяльності Державної міграційної служби України в умовах воєнного стану, а також висвітлення сучасних викликів, що постали перед Україною у сфері міграційної політики.

Дослідницькі завдання: виявити ключові проблеми функціонування системи адміністративних процедур у сфері міграції; провести діагностику ефективності здійснення адміністративних процедур; проаналізувати поточну якість діяльності Державної міграційної служби України; обґрунтувати шляхи вдосконалення нормативно-правового та організаційного забезпечення міграційної політики в кризових умовах; розробити пропозиції щодо покращення адміністративних процедур з метою забезпечення прав громадян, підвищення етичності та доступності адміністративних послуг.

Окрему увагу в дослідженні приділено аналізу змін у законодавстві в міграційній сфері, які відбуваються з початку війни та спрямовані на спрощення проходження адміністративних процедур громадянами України. У цьому контексті розглядаються експериментальні проекти, що впроваджуються в системі діяльності Державної міграційної служби України, зокрема щодо одночасного оформлення (у тому числі замість втраченого або викраденого) та обміну паспорта громадянина України і паспорта громадянина України для виїзду за кордон, пересилання готових паспортів за кордон, а також здійснення адміністративних процедур в умовах розвитку цифровізації та впровадження цифрових технологічних рішень.

Стаття базується на комплексному застосуванні загальнонаукових та спеціальних методів, серед яких аналіз і узагальнення наукових публікацій, чинного законодавства та досвіду роботи Державної міграційної служби України. Також застосовано порівняльно-правовий і системний підходи для оцінки ефективності

адміністративних процедур та визначення шляхів їхнього удосконалення в умовах воєнного стану.

Виклад основного матеріалу. Законодавство, яке регулює порядок надання адміністративних процедур, являє собою комплекс нормативно-правових актів, які встановлюють правила реалізації певних видів адміністративних процедур і закріплюють основні принципи їх виконання.

В українській правовій системі зазначений напрям набув подальшого розвитку після прийняття Закону України «Про адміністративну процедуру», що запровадив єдині підходи до розгляду справ у різних сферах публічного управління та для різних категорій адміністративних питань.

Відповідно до статті 2 Закону України «Про адміністративну процедуру» адміністративна процедура – це визначений законом порядок розгляду та вирішення справи [1].

Серед основних адміністративних процедур у Державній міграційній службі України є, зокрема, процедури з оформлення, відновлення та обміну паспорта громадянина України (ID-картки), паспорта для виїзду за кордон, процедури з набуття, прийняття до громадянства України та припинення громадянства, оформлення посвідок на тимчасове або постійне проживання, надання статусу біженця або додаткового захисту, документування іноземців та продовження строку їхнього перебування.

Державна міграційна служба України – це центральний орган виконавчої влади, що підпорядковується Кабінету Міністрів через очільника Міністерства внутрішніх справ. Служба відповідальна за впровадження державної політики в питаннях громадянства, реєстрації фізичних осіб, а також регулювання міграційних процесів, зокрема боротьбу з незаконною міграцією та роботу з біженцями. Свою діяльність Державна міграційна служба здійснює керуючись Конституцією України, Законом України «Про громадянство України», Законом України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту», Законом України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства», Положенням про Державну міграційну службу України, актами Президента та Кабміну та ін.

Основні завдання Державної міграційної служби, зокрема, охоплюють практичну реалізацію державної політики з питань громадянства, реєстрації осіб, міграційних процесів (включно з боротьбою з нелегальною міграцією) та захисту прав біженців, а також підготовку пропозицій для Міністра внутрішніх справ з метою вдосконалення та формування стратегії розвитку у цих сферах.

Повномасштабне вторгнення російської федерації на територію України внесло свої корективи щодо здійснення адміністративних процедур, поставивши Державну міграційну службу перед комплексом викликів. Екстремальні умови воєнного часу зумовили дестабілізацію звичних управлінських процесів, що вимагає від суб'єктів владних повноважень не лише оперативної адаптації, а й фундаментального перегляду стратегічних підходів до регулювання міграційної динаміки. Зокрема, інтенсивні процеси внутрішнього переміщення осіб (ВПО) та масовий виїзд громадян за кордон створили надмірне навантаження на адміністративну систему. Крім того, через окупацію окремих територій України зросла кількість випадків втрати, пошкодження або знищення ідентифікаційних документів, що вимагає інтенсивних процедур їх відновлення. Також одним із найбільших ризиків, що постають перед національною безпекою, є активізація нелегальної міграції, що, своєю

чергою, створює необхідність посилення верифікаційного контролю в умовах воєнного стану.

Крім того, значного виклику в роботі державних органів України завдають постійні атаки російських хакерів на державні реєстри України. Кібератаки на офіційні державні ресурси та бази даних створюють низку перешкод для стабільної діяльності органів державної влади. Через блокування доступу до баз даних, відсутність доступу до системи працівники не мають змоги оперативного виконувати адміністративні процедури. Через необхідність тривалого часу для відновлення системи та посилення захисту для неї після хакерських атак унеможливується безперешкодне виконання своїх безпосередніх функцій органами державної влади.

У період мирного розвитку держави пріоритет у діяльності Державної міграційної служби України надавася реалізації адміністративних процедур, що охоплюють реєстрацію та оформлення документів, а також перевірку дотримання правових вимог. Однак внаслідок повномасштабного вторгнення російської федерації на територію України форми адміністративно-правового регулювання набули ознак кризового управління. Діяльність Державної міграційної служби була переорієнтована на функціонування в умовах тимчасової окупації окремих територій, масового переміщення людей до більш безпечних регіонів країни, втрати або знищення документів, а також ситуацій, коли особу неможливо ідентифікувати у звичний спосіб. У зв'язку з цим Державна міграційна служба України була вимушена реалізовувати спрощені адміністративні процедури, запроваджувати альтернативні способи ідентифікації особи та активно взаємодіяти з іншими органами виконавчої влади, волонтерськими організаціями та іншими угрупованнями.

Варто зазначити, що державна міграційна політика постає головним елементом гарантування прав і забезпечення належного захисту біженців в умовах воєнного конфлікту з боку рф. Вона формує інституційно-правові засади безпеки біженців, визначає механізми правової підтримки та регламентує доступ до життєво необхідних ресурсів, що є особливо важливими для збереження гідності та базових стандартів існування даної категорії осіб [2, с. 1].

Відповідно до Стратегії державної міграційної політики України на період до 2025 року вказано, що повномасштабне вторгнення російської федерації на територію України, яке розпочалося 24 лютого 2022 року, призвело до масштабних міграційних процесів, зокрема масового виїзду населення за кордон. Мільйони громадян України покинули державу та виїхали до сусідніх країн, а також велика кількість людей отримали статус внутрішньо переміщених осіб. За даними досліджень Управління Верховного комісара ООН у справах біженців, на сьогодні в Україні спостерігається найбільша та найдинамічніша криза вимушеного переміщення населення з часів Другої світової війни. Така динаміка створює ризики як для соціального, так і для економічного розвитку держави. Для відновлення зруйнованих населених пунктів, пошкодженої інфраструктури та для забезпечення сталого економічного розвитку країни необхідний значний людський ресурс. У зв'язку з цим головним завданням державної політики виступає повернення громадян України, які виїхали за кордон. Для цього особливої уваги набуває здійснення системного моніторингу процесів вимушеної міграції громадян, аналіз їхніх актуальних потреб для розробки ефективних механізмів стимулювання їхнього повернення. Таким чином, дана Стратегія визначає реалізацію міграційної

політики як комплексне та послідовне виконання сукупності завдань та заходів, спрямованих на досягнення визначених цілей у сфері міграції відповідно до національного законодавства та з урахуванням міжнародних стандартів. Загальний моніторинг виконання Стратегії покладено на Державну міграційну службу України [3].

Відповідно до даних Управління Верховного комісара у справах біженців Організації Об'єднаних Націй (УВКБ ООН), кількість українців, які залишили країну та виїхали до Європи після вторгнення рф 24 лютого 2022 року, станом на жовтень 2023 року налічувала майже 5,8 мільйона осіб. Більшість становили особи працездатного віку, які мають вищу освіту.

Info Sapiens провели опитування на замовлення Центру економічної стратегії, за результатами якого встановлено, що 16 % осіб, які залишили країну, не визначилися з тим, чи будуть повертатися, 8 % – імовірно не планують повертатися до України, а 2 % – впевнені, що не повернуться [4].

Стратегія державної міграційної політики України на період до 2025 року звертає увагу на відсутність відповідних програм повернення українців, які перебувають за кордоном, недостатність розробленої політики інтеграції іноземців у суспільне життя, обмеження в перспективах працевлаштування для іноземних випускників українських закладів освіти, а також на складнощі, пов'язані з нелегальною міграцією [3].

За оцінками Інституту демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України, для того, щоб зберегти чисельність населення на рівні 30 мільйонів осіб, у країні необхідно залучити близько 300 тисяч мігрантів. Зокрема, приплив мігрантів може сприяти економічному розвитку насамперед через поповнення трудових ресурсів, створення додаткових робочих місць, запровадження нового досвіду та стимулювання технологічного поступу [4].

Аналіз положень Закону України «Про правовий режим воєнного стану» від 12 травня 2015 року № 389-VIII вказує, що законодавець у частині шостій статті 20 обґрунтовано прописує особливості здійснення паспортних процедур в умовах воєнного стану. Зокрема, оформлення паспорта громадянина України та паспорта громадянина України для виїзду за кордон громадянам України чоловічої статі віком від 18 до 60 років, які перебувають за межами України, відокремленими підрозділами (філіями, представництвами) державного підприємства, що належить до сфери управління Державної міграційної служби України, допускається виключно за наявності у таких осіб військово-облікових документів [5].

Крім того, як зазначалося вище, введення воєнного стану на території України ускладнило процедури, пов'язані з ідентифікацією особи, оформленням документів, що були втрачені чи знищені, підтвердженням належності до громадянства, а також із реєстрацією місця проживання чи фіксацією переміщення особи. Територіальні підрозділи Державної міграційної служби, які опинилися в районах активних бойових дій або на тимчасово окупованих територіях, фактично припинили або суттєво обмежили свою діяльність, що також призвело до втрати архівних матеріалів, інформаційних баз даних та матеріально-технічних ресурсів.

Найголовнішою проблемою, яку варто виокремити стала втрата доступу до первинних відомостей про особу, її правовий статус і результати раніше вже здійснених реєстраційних дій. За звичайних умов здійснення перевірки документів та відповідних інформаційних баз є обов'язковою умовою перед ухваленням

правозастосовного рішення. Зважаючи на умови воєнного стану, коли документи можуть бути знищені, втрачені або тимчасово недоступні, посадові особи Держаної міграційної служби України змушені застосовувати спрощені чи тимчасові адміністративні процедури, які не завжди мають належне нормативне закріплення.

Ще однією проблемою є обмеження можливостей здійснення адміністративного контролю за дотриманням вимог міграційного права. У період мирного часу проводились планові перевірки, контролювалась звітність перебування іноземців на території України, дотримання умов надання притулку та інших міграційних режимів. В умовах воєнного стану значна частина контроль-но-наглядових та перевірочних заходів була обмежена або реалізується вибірково. Це знижує ефективність превентивного адміністративного впливу та підвищує ризики корупційних аспектів. Нелегального перебування осіб на території, а також реалізація злочинних схем, які пов'язані з підбрюхою документів.

Вказані проблеми формують низку викликів, подолання яких потребує комплексного оновлення нормативно-правового регулювання, внесення доповнень, розробку механізмів реагування на нестандартні ситуації та алгоритмів дій у надзвичайних умовах. Крім того, незважаючи на воєнний стан та постійні обстріли, у Запоріжжі, яке вже три роки залишається прифронтовим містом та до лінії бойового зіткнення всього 30 км, а значна частина області взагалі під окупацією, відділ обслуговування громадян «Паспортний сервіс» продовжує здійснювати свою діяльність. Працівники органу забезпечують громадянам безперешкодний доступ до адміністративних процедур. Щодня центр відвідують сотні громадян, і велику кількість з них становлять внутрішньо переміщені особи. Зокрема, люди звертаються для оформлення нових паспортних документів – ID-карток або закордонних паспортів [6].

Також у Миколаєві, який вже три роки живе під постійними обстрілами, відділення «Паспортний сервіс» продовжують працювати, надаючи людям доступ до адміністративних процедур з оформлення паспортних документів.

Відповідно до статистики сайту Державної міграційної служби України з початку повномасштабного вторгнення рф Миколаївський «Паспортний сервіс» оформив більше 20 433 паспортних документів [7].

Державна міграційна служба України працює в посиленому режимі з початку збройного вторгнення рф на територію України. Органи продовжують забезпечувати громадянам можливість отримувати необхідні документи як в Україні, так і за кордоном. Зокрема, було ухвалено перелік рішень, які дозволили українцям отримувати документи в складних умовах, що обумовлені дією воєнного стану, серед яких:

- Спрощене оформлення документів. Державна міграційна служба України зробила все можливе, щоб у складних обставинах українці могли швидко отримати або відновити свої паспорти.

- Розширення можливостей для громадян за кордоном. Забезпечено роботу закордонних підрозділів ДП «Документ». Наразі за кордоном працюють 14 центрів «Паспортний сервіс»: у Польщі (Варшава, Краків, Вроцлав, Гданськ), Турецькій Республіці (Стамбул), Німеччині (Берлін, Кельн, Мюнхен), Іспанії (Мадрид, Валенсія, Барселона), Чехії (Прага), Словаччині (Братислава) та Італії (Мілан).

- Цифровізація та доступність адміністративних процедур. Державна міграційна служба України активно

розширює можливості електронних сервісів, зокрема перевірки статусу документів, запису до електронної черги та подання звернень онлайн.

- Робота з внутрішньо переміщеними особами (ВПО). Запроваджено спрощені процедури оформлення документів для тих, хто втратив житло або був змушений змінити місце проживання.

- Протидія нелегальній міграції. Забезпечено виявлення осіб, що перебувають в Україні з порушеннями міграційного законодавства.

- Спрощене отримання українського громадянства для військовослужбовців та їхніх сімей.

- Запровадження мобільних виїзних сервісів. У важкодоступних регіонах працюють мобільні групи Державної міграційної служби України, що надають адміністративні процедури людям, які не можуть самостійно дістатися до підрозділів.

- Підтримка військових та їхніх сімей. Оперативне надання адміністративних процедур військовослужбовцям та членам їхніх сімей у прискореному режимі.

- Спрощення процедур для дітей-сиріт та осіб, що втратили документи. Оперативне відновлення документів для дітей, які залишилися без батьківського піклування, та осіб, які втратили документи через воєнні дії.

- Взаємодія з міжнародними партнерами. Державна міграційна служба України співпрацює з країнами ЄС, ООН, Міжнародною організацією з міграції для підтримки українців за кордоном та посилення безпеки документів.

- Захист персональних даних та підвищення безпеки документів. Впроваджено нові заходи для запобігання шахрайству та незаконному використанню паспортних даних [8].

Державна міграційна політика України ґрунтується на програмних і міжнародних документах, які визначають засади формування правових механізмів її реалізації. Вирішальний вплив на її зміст і пріоритети мають повномасштабне вторгнення рф та сучасні глобальні виклики.

Водночас на розвиток державної міграційної політики України істотно впливає досвід інших держав у сфері регулювання міграційних потоків, інтеграції внутрішньо переміщених осіб і біженців, забезпечення захисту прав людини та впровадження ефективних адміністративних механізмів управління міграцією. Запозичення найкращих міжнародних практик сприяє вдосконаленню національного законодавства, посиленню інституційної спроможності та адаптації української міграційної політики до європейських стандартів.

Існують результативні моделі адміністративно-правового регулювання у сфері міграційних процесів у практиці інших держав, які можуть слугувати для впровадження та вдосконалення діяльності Державної міграційної служби України, зокрема в умовах воєнного стану. Особливо наочним є досвід країн Європейського Союзу, які опинилися в умовах масового напливу біженців у період міграційної кризи 2015–2016 років, а також деяких держав Близького Сходу, зокрема Йорданії та Лівану, до яких було переміщено велику кількість біженців із Сирії [9].

Також яскравим прикладом сучасного періоду стали країни Балтії, Польща, Словаччина та Румунія, які найбільше прийняли переміщених осіб з України. Вони запровадили низку спрощених процедур оформлення документів для цієї категорії осіб, що дозволили швидко забезпечити легалізацію статусу мігрантів. До прикладу, у Польщі було надано можливість подання заяв

через електронні платформи, зокрема українські цифрові додатки, а також були створені спеціальні сервісні центри при прикордонних пунктах. Такі заходи були орієнтовані на гуманітарний принцип діяльності публічної влади, який передбачає пріоритет людиноцентричного підходу.

Ще одним прикладом є досвід Канади. Адміністративне реагування на міграційні кризи базувалося на комплексному підході, що включав електронні сервіси для здійснення адміністративних процедур, активне партнерство з громадськими організаціями, а також заходи, спрямовані на запобігання розповсюдженню дезінформації. В межах здійснення міграційної політики Канада забезпечує активне залучення місцевих громад до процесів адаптації мігрантів, що, своєю чергою, зменшує навантаження на органи державної влади.

Цей досвід інших держав може бути використаний Україною при формуванні конкретної стратегії управління міграційними процесами, особливо коли є велике навантаження на окремі підрозділи Державної міграційної служби та існує проблема недостатності кадрів.

Крім того, як зазначають науковці Циганов О. Г., Білоус В. Т., Мартянова Р. А. у своєму дослідженні, необхідно запровадити системний підхід до протидії нелегальній (незаконній) міграції, ключовим напрямом якого має стати запобігання адміністративним правопорушенням у міграційній сфері. Це передбачає активне застосування профілактичних заходів, своєчасне попередження можливих деліктів, а також оперативне припинення правопорушень на початкових стадіях їх вчинення [10, с. 184].

Науковиця Рижкова С. у своїй статті висвітлила необхідність забезпечити взаємодію Державної міграційної служби з іншими суб'єктами з використанням сучасних

інформаційно-телекомунікаційних технологій, зокрема чат-ботів, що сприятимуть ефективному виявленню правопорушень, залученню громадян до співпраці та підвищенню їхньої правосвідомості в умовах воєнного стану [11, с. 5].

Висновки. Діяльність Державної міграційної служби України в умовах повномасштабного вторгнення російської федерації на територію України суттєво ускладнилася через низку проблем, а саме: втрату доступу до первинних даних, обмеження контролю за дотриманням міграційного законодавства та відсутність уніфікованої практики застосування кризових процедур.

Для подолання цих проблем необхідне нормативне закріплення та роз'яснення реалізації спрощених адміністративних процедур, забезпечення безпеки посадових осіб та суб'єктів звернення під час надання адміністративних процедур за допомогою цифрових та правових інструментів, уніфікація методик їх використання з урахуванням міжнародного досвіду, оперативне навчання працівників органів державної влади та використання міжнародного досвіду (моделі ЄС, Канади та країн Близького Сходу). Пріоритет людиноцентричного підходу забезпечить ефективне здійснення адміністративних процедур і стабільне функціонування міграційної сфери навіть у кризових умовах.

Перспективи дослідження включають поглиблений аналіз механізмів пристосування адміністративних процедур до кризових умов, зокрема їх нормативно-го закріплення, цифровізації та уніфікації, спираючись на міжнародний досвід. Важливим напрямом є також розробка ефективних моделей взаємодії між державними органами та громадськістю, а також удосконалення інструментів протидії нелегальній міграції на засадах превенції та людиноцентричного підходу.

Список використаних джерел

1. Про адміністративну процедуру: Закон України від 17.02.2022 р. № 2073-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2073-20> (дата звернення: 11.10.2025).
2. Чупринський Б. О., Грачук В. С., Карпінська Н. В. Роль державної міграційної політики у забезпеченні прав і захисту біженців під час воєнного конфлікту. *Академічні візії*. 2023. Вип. 23. С. 1–12. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.10254647> (дата звернення: 11.10.2025).
3. Про схвалення Стратегії державної міграційної політики України на період до 2025 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.07.2017 р. № 482-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/482-2017-%D1%80> (дата звернення: 11.10.2025).
4. Дослідження: «Міграційна політика України щодо іноземців з урахуванням перспективи повоєнного відновлення». *Право на захист. Благодійний фонд*. 21.11.2023. URL: <https://r2p.org.ua/page/doslidzhennia-mihratsiina-polityka-211123> (дата звернення: 11.10.2025).
5. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 р. № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/389-19> (дата звернення: 12.10.2025).
6. ДП «Документ» у Запоріжжі: Швидке та ефективне оформлення. *Державна міграційна служба України. Новини ДМС*. 18.03.2025. URL: <https://dmsu.gov.ua/news/dms/18089.html> (дата звернення: 14.10.2025).
7. Паспортний сервіс у Миколаєві: робота в умовах війни. *Державна міграційна служба України. Новини ДМС*. 26.03.2025. URL: <https://dmsu.gov.ua/news/dms/18147.html> (дата звернення: 14.10.2025).
8. Три роки боротьби з рф: як ДМС України працює в умовах війни. *Державна міграційна служба України. Новини ДМС*. 24.02.2025. URL: <https://dmsu.gov.ua/news/dms/17956.html> (дата звернення: 14.10.2025).
9. Захаров О. Від Лівану до Європи: нова хвиля біженців та виклики для ЄС. *Humanitarian Media Hub*. 02.11.2024. URL: <https://hnh.news/6820/vid-livanu-do-evrope-nova-hvilya-bizhencziv-ta-vyklyky-dlya-yes/> (дата звернення: 14.10.2025).
10. Циганов О. Г., Білоус В. Т., Мартянова Р. А. Державна міграційна служба України як суб'єкт реалізації державної політики у сфері протидії нелегальній (незаконній) міграції. *Ірпінський юридичний часопис: науковий журнал*. Ірпінь, 2024. Вип. 3. С. 175–188. URL: [https://doi.org/10.33244/2617-4154-3\(16\)-2024-175-188](https://doi.org/10.33244/2617-4154-3(16)-2024-175-188) (дата звернення: 14.10.2025).
11. Рижкова С. Взаємодія державно-міграційної служби України з іншими суб'єктами щодо протидії адміністративним правопорушенням, учинюваним іноземцями в умовах воєнного стану. *Науковий вісник ДДУВС*. 2022. Вип. 2. С. 121–126. URL: <https://doi.org/10.31733/2078-3566-2022-6-121-126> (дата звернення: 14.10.2025).

References

1. Pro administratyvnu protseduru [About the administrative procedure] (2025, October 11): Zakon Ukrainy vid 17.02.2022 № 2073-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2073-20> [in Ukrainian].
2. Chuprynskyi, B. O., Hrachuk, V. S., Karpinska, N. V. (2025). Rol derzhavnoi mihratsiinoi polityky u zabezpechenni prav i zakhystu bizhentsiv pid chas voiennoho konfliktu [The Role of State Migration Policy in Ensuring the Rights and Protection of Refugees During Armed Conflict]. *Akademichni vizii*. Vyp. 23. S. 1–12. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.10254647> [in Ukrainian].
3. Pro skhvalennia Stratehii derzhavnoi mihratsiinoi polityky Ukrainy na period do 2025 roku [On the Approval of the Strategy for Ukraine's State Migration Policy for the Period up to 2025] (2025, October 11): Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 12.07.2017 № 482-r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/482-2017-%D1%80> [in Ukrainian].
4. Doslidzhennia: "Mihratsiina polityka Ukrainy shchodo inozemtsiv z urakhuvanniam perspektyvy povoiennoho vidnovlennia" [Ukraine's Migration Policy Toward Foreigners, Taking into Account the Prospects for Post-War Recovery] (2025, October 11). *Pravo na zakhyst. Blahodiinyi fond*. 21.11.2023. URL: <https://r2p.org.ua/page/doslidzhennia-mihratsiina-polityka-211123> [in Ukrainian].
5. Pro pravovyi rezhym voiennoho stanu [On the Legal Regime of Martial Law] (2025, October 12): Zakon Ukrainy vid 12.05.2015 № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/389-19> [in Ukrainian].
6. DP "Dokument" u Zaporizhzhii: Shvydke ta efektyvne oformlennia. Derzhavna mihratsiina sluzhba Ukrainy. [«Document» State Enterprise in Zaporizhzhia: Fast and Efficient Processing] (2025, October 14). *Novyny DMS*. 18.03. URL: <https://dmsu.gov.ua/news/dms/18089.html> [in Ukrainian].
7. Paspornnyi servis u Mykolaievi: robota v umovakh viiny. [Passport Services in Mykolaiv: Operating Amid the War] (2025, October 14). Derzhavna mihratsiina sluzhba Ukrainy. *Novyny DMS*. 26.03.2025. URL: <https://dmsu.gov.ua/news/dms/18147.html> [in Ukrainian].
8. Try roky borotby z rf: yak DMS Ukrainy pratsiuie v umovakh viiny [Three Years of Fighting Russia: How Ukraine's State Migration Service Operates in Wartime] (2025, October 14). Derzhavna mihratsiina sluzhba Ukrainy. *Novyny DMS*. 24.02.2025. URL: <https://dmsu.gov.ua/news/dms/17956.html> [in Ukrainian].
9. Zakharov, O. (2024). Vid Livanu do Yevropy: nova khvylya bizhentsiv ta vyklyky dlia YeS [From Lebanon to Europe: A New Wave of Refugees and Challenges for the EU] (2025, October 14). *Humanitarian Media Hub*. 02.11.2024. URL: <https://hnh.news/6820/vid-livanu-do-yevropy-nova-hvylya-bizhentsiv-ta-vyklyky-dlya-yes/> [in Ukrainian].
10. Tsyhanov, O. H., Bilous, V. T., Martianova, R. A. (2024) Derzhavna mihratsiina sluzhba Ukrainy yak subiekt realizatsii derzhavnoi polityky u sferi protydii nelegalnii (nezakonnii) mihratsii [The State Migration Service of Ukraine as the agency responsible for implementing state policy in the field of combating illegal migration] (2025, October 14). *Irpinskyi yurydychnyi chasopys: naukovyi zhurnal*. Irpin, vyp. 3. S. 175–188. URL: [https://doi.org/10.33244/2617-4154-3\(16\)-2024-175-188](https://doi.org/10.33244/2617-4154-3(16)-2024-175-188) [in Ukrainian].
11. Ryzhkova, S. (2022) Vzaiemodiia derzhavno-mihratsiinoi sluzhby Ukrainy z inshymy subiektamy shchodo protydii administratyvnykh pravoporushenniam, uchyniuvanym inozemtsiamy v umovakh voiennoho stanu [Cooperation between the State Migration Service of Ukraine and other entities in combating administrative offenses committed by foreigners under martial law] (2025, October 14). *Naukovyi visnyk DDUVS*. vyp. 2. S. 121–126. URL: <https://doi.org/10.31733/2078-3566-2022-6-121-126> [in Ukrainian].

Morozov Yevhenii,

PhD in Law,

Senior lecturer at the Department of Administrative Law and Process of the Educational and Scientific Institute of Law and Social Management (Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi)

ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-4200-929X>**Konarieva Hanna,**

PhD in Law,

Head of the Department of Administrative Law and Process of the Educational and Scientific Institute of Law and Social Management (Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi)

ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-3000-5737>**Ponomarenko Viktor,**

Lecturer at the Department of Administrative Law and Process of the Educational and Scientific Institute of Law and Social Management (Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi)

ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-2205-1227>

ADMINISTRATIVE PROCEDURES IN THE ACTIVITIES OF THE STATE MIGRATION SERVICE OF UKRAINE UNDER MARTIAL LAW

The article analyzes the administrative and legal regulation of procedures carried out by the State Migration Service of Ukraine under martial law and a large-scale migration crisis. It highlights key challenges faced by citizens, foreigners, and stateless persons, including limited access to documents and data due to disrupted state registries, cyberattacks, and power outages. Additional issues include difficulties in monitoring compliance with migration laws and the lack of unified practices for handling crisis situations. The full-scale invasion has also caused a severe staff shortage, as many people left the country. Despite this, Migration Service employees continue working, often in frontline or previously occupied areas. To improve access, mobile groups regularly visit such regions. Authorities have simplified procedures for issuing and restoring documents, especially for displaced persons, children without parental care, and those who lost documents due to war. Services are also prioritized for military personnel and their families. Measures to prevent fraud and misuse of passport data are being strengthened, while access for citizens abroad is expanded through Passport Service centers. Digital services are developing, and programs to identify migration law violations are being implemented. The Service cooperates with the EU, the UN, and the International Organization for Migration to support Ukrainians abroad and enhance document security. The article proposes improvements, including formalizing simplified procedures, expanding digitalization to ensure safety, and unifying approaches based on international experience.

Key words: administrative procedures, administrative and legal relations, migration policy, State Migration Service of Ukraine, administrative and legal control, migration crisis.

Дата першого надходження статті до видання: 03.03.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 13.04.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 19.05.2026